

Det nationella provet i engelska för årskurs 6 läsåret 2019/2020

*Ulrika Jonsson, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet,
Projektet Nationella prov i främmande språk (NAFS)*

1. Inledning

Den årliga rapporten om föregående läsårs nationella prov i engelska för årskurs 6 ser detta år annorlunda ut än annars eftersom enbart delprov A, som avser pröva muntlig produktion och interaktion, kunde genomföras. Delprovet genomfördes under höstterminen 2019. Delprov B (reception: läsa/lyssna) och delprov C (skriftlig produktion och interaktion) skulle ha genomförts under vårterminen 2020 men ställdes in efter beslut av Skolverket med anledning av Covid 19.

Denna rapport gäller således främst delprov A, dock ges i de inledande avsnitten en övergripande beskrivning av de principer och processer som ligger till grund för utvecklingen av nationella prov i engelska. Mer ingående beskrivs delprovet som genomfördes höstterminen 2019. Vidare redovisas och kommenteras resultatet av en enkät om delprov A som genomfördes bland lärare i årskurs 6 och 9 i juni 2020.

Denna rapport är en delredovisning inom ramen för en överenskommelse mellan Göteborgs universitet (Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, projektet Nationella prov i främmande språk/NAFS) och Skolverket att utveckla och konstruera nationella prov i engelska (Dnr 2.7.4-2017:1450).

Syftet med de nationella proven är att stödja en likvärdig och rättvis betygssättning. De nationella proven kan också bidra till att stärka skolornas kvalitetsarbete genom analyser av provresultaten i relation till uppnådda kunskapskrav på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå.

2. Konstruktionsprocessen

Projektet Nationella prov i främmande språk arbetar med utveckling av de nationella proven i engelska, samt övriga bedömningsstödande material i engelska, tyska, franska och spanska, på uppdrag av Skolverket. Provmaterialet tas fram i nära samarbete med referensgrupper och bygger på ett antal grundläggande, forskningsbaserade principer. Arbetet kring proven i engelska, och i allt väsentligt också avseende betygssödjande bedömningsmaterial i engelska 7 och moderna språk, bedrivs i enlighet med ett ramverk för proven i engelska som följer Skolverkets systemramverk för nationella prov (2017). På Skolverkets webb beskrivs detta enligt följande: ”Systemramverket syftar till att reglera

verksamheten för Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag utvecklar nationella prov. Avsikten med ramverket är att säkerställa högsta möjliga kvalitet i de nationella proven, och högsta möjliga trovärdighet i användning och konsekvenser av resultat på nationella prov i förhållande till de syften som proven har. Den primära målgruppen för ramverket är Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag konstruerar nationella prov.”

Projektets medarbetare har till övervägande del en bakgrund som erfarna och legitimerade lärare i det aktuella språket/språken och flera är också engagerade i skolutveckling, lärarutbildning, forskning, nationella projekt kring lärande, undervisning och bedömning, samt i omfattande internationella nätverk.

I processen som följer en uppgift från konstruktion till publicering i prov deltar en stor grupp personer som granskar, prövar och bedömer. Olika typer av referensgrupper medverkar under olika skeden, förnyas successivt och har en bred sammansättning av lärare på aktuella och intilliggande nivåer, inklusive personer med specialpedagogisk kompetens, lärarutbildare, personer med målspråket som förstaspråk samt forskare från skilda discipliner.

Varje uppgift granskas också av hundratals elever, som medverkar i mindre, preliminära utprövningar samt i den storskaliga utprövning som föregår alla skarpa prov. I den senare deltar per uppgift cirka fyra hundra elever vid slumpvis valda skolor runt om i landet. I samband med utprövningar besvarar både eleverna och deras lärare enkäter om funktionalitet, som upplevd svårighetsgrad och nytta samt acceptans, avseende de utprövade uppgifterna. Dessa uppfattningar analyseras och beaktas vid provens sammansättning. Efter provets genomförande får samtliga lärare sedan besvara ytterligare en enkät och framföra åsikter om olika aspekter av provet.

Provet betygsgränser och bedömningsexempel tas fram i referensgrupper om ungefär femton aktiva lärare och provutvecklare. Dessa lämnar på basis av styrdokument och erfarenhet förslag på poänggränser samt nivårelaterade, autentiska elevtexter och parsamtal från de storskaliga utprövningarna. Förslagen diskuteras och analyseras vidare i relation till data från utprövningarna samt föreläggs slutligen Skolverket, som är den instans som fastställer såväl själva provet som dess poänggränser och kommenterade nivåexempel.

Utvecklingen av ett nationellt prov tar i regel cirka två år och utgår från analyser av styrdokument, relevant forskning samt beprövad erfarenhet inom området. Likaså finns ett antal kvalitetsparametrar med i utvecklingsarbetet, under hela processen från initial konstruktion till sammansättning av ett skarpt prov och analys av utfall. Dessa involverar främst följande:

- Innehåll, relevans och lämplighet i relation till läroplanen, ämnepåbjudningen, forskning, aktuell målgrupp samt beprövad erfarenhet
- Svårighetsgrad (faktisk respektive upplevd) i relation till kursplanen/ämnepåbjudningen, inklusive kunskapskraven
- Uppgifternas och provets mättekniska egenskaper, inklusive frågor om samstämmighet mellan bedömare
- Utprövande elevers och lärares synpunkter på uppgifterna
- Eventuella tematiska aspekter
- Aspekter av tid och tidsåtgång
- Genus-, ålders- och identitetsrelaterade aspekter
- Kultur- och livsstilsaspekter (såsom etniska, politiska, religiösa och sociala)
- Etiska och värdegrundsrelaterade aspekter

- Variation vad gäller innehåll och format
- Provdelenas inbördes relation, bl.a. vad gäller progression inom och mellan uppgifter
- Likheter och skillnader i relation till tidigare prov
- Reflektion av målspråksområdets bredd, såväl språkligt som kulturellt
- Signaleffekter / *Washback* för lärande och undervisning

De nationella proven i engelska är så kallade *proficiency tests*, vilket innebär att de avser pröva och indikera testtagarens allmänna språkfärdighet i ljuset av mål och kunskapskrav, oavsett när, hur och var hen har tillägnat sig denna. Som redovisas mer ingående i det följande är de uppdelade i tre delprov, varav ett med två delar. De olika delproven har mycket likartad uppbyggnad mellan år, för att möjliggöra likvärdighet och stabilitet över tid.

Elevernas förmåga prövas i viss mån i integrerade former och svarsformaten har bred variation för att så många elever som möjligt ska få visa vad de kan på ett sätt som passar den egna profilen. Formaten varierar från aktiv språkanvändning av performanskaraktär (jfr. *performance-based assessment*), genom produktion och interaktion i tal och skrift i två delprov, till en blandning av *constructed response* (eleverna svarar genom att producera svar på engelska) eller *selected response* (eleverna väljer korrekt svarsalternativ, antingen bland ett antal svarsalternativ eller genom att matcha t.ex. en text med en rubrik). Balansen i delprovet som avser pröva reception brukar vara cirka 50 procent vardera av dessa båda övergripande svarsformat, för att eleverna ska få visa sina kunskaper på olika sätt.

Eftersom proven omfattas av sekretess, kan inga konkreta exempel eller kommentarer kring de olika delarna av årets prov ges i detta forum. För ytterligare information om prov och bedömning i språk hänvisas till projektets publikationssida samt de [exempel på provuppgifter](#) som ges på projektets webbplats. Utfallet av proven rapporteras av [Skolverket](#) och finns också beskrivet och diskuterat i diverse texter och presentationer av NAFS-projektets medarbetare; dessa texter nås via [projektets publikationssida](#).

3. Delprov A: muntlig produktion och interaktion

Årets delprov i muntlig produktion och interaktion gav eleverna tillfälle att samtala kring vardagliga ämnen med ett övergripande tema och bestod av en *warm-up*, där eleverna fick berätta för varandra utifrån tre punkter med välbekanta ämnen. Denna del fokuserade främst förmågan till muntlig produktion. Därefter följde *Part 1* och *Part 2*, vilka syftade till att ge eleverna möjlighet att både presentera ett kort innehåll och utbyta åsikter om givna ämnen. På så vis fokuserades både muntlig produktion och interaktion.

Till stöd för lärarnas bedömning av elevprestationerna gavs fyra kommenterade, autentiska elevsamtal, så kallade *benchmarks*, på olika nivåer. Dessa tas fram vid storskaliga utprovningar och väljs ut i referensgrupper, som tidigare nämnts.

Elevenkäter från utprovningen av materialet till delprov A

Den muntliga uppgiften prövas ut i mindre omfattning (ca 100-150 elever) jämfört med de receptiva delarna. Eleverna ges här en typ av enkät där de får möjlighet att uttala sig om svårighetsgraden i de tre olika delarna av uppgiften (*warm-up*, *Part 1* och *Part 2*), samt delge vad de tycker om instruktionerna. Eleverna ges också möjlighet att kommentera uppgifterna med egna ord på engelska eller svenska. Dessa elevenkäter, ofta refererade till som *test-taker feedback*, används dels som underlag för provutveckling, dels som underlag

vid urval av uppgifter och sammansättning av hela prov (framförallt när det gäller de receptiva färdigheterna).

Uppgiften togs väl emot av eleverna. Förutom någon enstaka elev tyckte alla att samtalsförslagen i *warm-up* var lätta eller ganska lätta att prata om och nästan alla ansåg att denna del var rolig eller ganska rolig. Allra bäst tyckte eleverna om *Part 2*, där de flesta markerade att ämnena var roliga att samtala om. Även *Part 1* fick övervägande positiva omdömen och upplevdes som något lättare än *Part 2*. Endast ett fåtal elever upplevde att det var svårt/tråkigt att samtala om ämnena. Så här uttryckte sig några av eleverna:

Det var väldigt bra att få värma upp rösten lite på engelska liksom. (om warm-up)

Jag tycker det var både ganska lätt och lätt, visste inte riktigt hur jag skulle förklara vissa saker. (om Part 1)

Den var ganska lätt att samtala om för man kunde hjälpa varandra ifall man inte riktigt viste hur man skulle förklara det så kunde den andra hjälpa till. Den var rolig för man kunde samtala/diskuterade mot och för varandra. (om Part 2)

Vissa kort var svårare än andra. (om Part 2)

Lärarröster från utprövningen av materialet till delprov A

Lärare ombeds i den storskaliga utprövningen att besvara en enkät med ett antal frågor om uppgifterna, bland annat om uppgiftens svårighetsgrad för den egna elevgruppen samt i relation till kursplanen. Lärarna får också möjlighet att ge en allmän uppfattning om uppgiften. Den uppgift som användes som delprov A 2019/20 togs emot positivt vid utprövningen och en majoritet av lärarna ansåg att uppgifternas svårighetsgrad var lagom i relation till kursplanen i engelska för årskurs 6. Så här uttryckte sig några av lärarna:

Bra innehåll, men elevernas presentationer blev ganska kortfattade (en mening som "svar" för varje punkt). (om warm-up)

Fungerade väl – jag tycker det var positivt att det inte direkt blev några långa utvecklingar (som det kan bli om de t.ex ska prata om sin familj) (om warm-up)

Ämnena fungerade väl och eleverna kunde utveckla sina kunskaper. (om Part 1)

Jag upplevde att flera av eleverna/paren hade lättare för att prata/samtala om "Part Two" än Part One. De fastnade lite mer. (om Part 1)

Tyvärr blev det att eleverna gärna väntar på direktiv från mig, men jag tycker ämnena bjöd in till åsikter & diskussion. (om Part 2)

För någon grupp blev det samtal men för en annan kändes det som de svarade och bollade över. Samtalet tog inte vid. (om Part 2)

4. Lärarenkät om delprov A ht 2019 i åk 6 och åk 9

Eftersom de delar av det nationella provet i engelska som skulle ha genomförts vårterminen 2020 ställdes in utgick den enkät som normalt brukar besvaras av lärare efter provets genomförande. Delprov A genomfördes däremot som planerat under höstterminen 2019, både i årskurs 6 och i årskurs 9. Därför beslutade provansvariga för dessa prov att skapa en gemensam enkät där några fördjupande frågor om delprovet ingick, förutom de frågor avseende delprov A som vanligtvis ingår i lärarenkäten. Enkäten distribuerades i juni 2020 via NAFS nätverk av referenspersoner, via NAFS webb och via Skolverkets webb. Totalt inkom 44 svar – varmt tack till de lärare som besvarade den. Det är ett begränsat antal svar och inga slutsatser kan dras utifrån svaren, men det finns intressanta synpunkter som vi vill lyfta fram i denna rapport.

De 44 svaren fördelades relativt jämnt mellan lärare i årskurs 6 och i årskurs 9. Eftersom antalet svar var så begränsat delas de inte upp på respektive årskurs i nedanstående redovisning.

Uppgiftens funktionalitet

Av svaren framkom att 40 av de 44 lärare som besvarat enkäten fann att delprovet hade givit eleverna möjlighet att visa sin muntliga förmåga och resterande att det till viss del gjort det. Alla utom en ansåg att uppgiften var lämplig eller mycket lämplig utifrån kursplanen, att den var lagom svår och att den fungerade bra eller ganska bra.

41 lärare ansåg att de inspelade och kommenterade exemplen var ett mycket gott eller tämligen gott stöd i bedömningen, övriga att de var ett visst stöd. Bedömningen av de inspelade elevprestationerna för betygsstegen E, D, C, B och A ansågs av de allra flesta vara rimlig, men ett fåtal, en till fem lärare per betygssteg, menade att bedömningen av exemplet var för mild.

Ovanstående sammanfattning visar att svaren är i linje med tidigare års utvärderingar av delprov A, dock måste givetvis det begränsade antalet deltagare beaktas.

Fördjupande frågor om förberedelse, genomförande och bedömning

För att få en mer fördjupad bild av hur lärare/skolor organiserat genomförandet av det muntliga nationella provet ställdes några frågor om detta.

Förberedelse

En fråga gällde hur lärarna förberedde eleverna inför delprov A. Flera alternativ kunde markeras.

På vilket sätt förberedde du eleverna inför genomförandet av provet? <i>Genom att ...</i>	Antal svar
informera genom brev till elever resp. vårdnadshavare	25
använda information från häftet <i>Lärarinformation</i>	28
låta eleverna genomföra uppgifter ur tidigare nationella prov	35
använda material i bedömningsportalen	17
annat	8

Svaren visar att många lärare genomfört uppgifter som ingått i tidigare års prov som en förberedelse. Bland dem som svarat att de förberett eleverna på annat sätt än genom de givna förslagen förekom bland annat följande:

Vi har många olika sorters övningar där eleverna får prata i par eller grupper. Förklarar glosor på engelska för varandra, pratar om filmer, texter, vardagsfrågor.

Mina elever har tränat på den muntliga förmågan i alla dess former sedan förskoleklass, eftersom den är grunden för vår undervisning.

Indelning i elevpar

I anvisningarna inför delprov A anges att delprovet ska genomföras med elevpar. I enkäten ställdes frågan: *Hur sker indelning av eleverna i par inför genomförandet?*

Av svaren framgår att indelningen sker utifrån några olika bevekelsegrunder, där kunskapsnivå respektive sociala faktorer var vanligt förekommande skäl till sammansättningen av elevpar:

Jag delar upp dem så att de är på ungefär samma nivå.

Eleverna delas in i par där de skulle känna trygghet.

Tar hänsyn till nivå och vilka de känner sig trygga med.

I ett fåtal svar nämndes ytterligare skäl till indelningen:

Delade in dem pojke/flicka för att lättare kunna skilja rösterna åt när jag skulle lyssna på inspelningen. Jag delade in eleverna i par som skulle ge alla bästa möjlighet till ett så bra resultat som möjligt.

Vem en elev har som samtalspartner kan ha betydelse för elevens möjlighet att visa sin förmåga att tala och interagera. Som lärare kan man inte på förhand veta hur ett samtal kommer att utspela sig, men av enkätsvaren framgår att de lärare som deltog i enkäten tycks ha tänkt igenom sammansättningen av elevpar för att försöka ge eleverna så goda möjligheter som möjligt att visa sina kunskaper. Om man som lärare märker eller misstänker

att eleven inte riktigt kom till sin rätt tillsammans med en samtalspartner är det givetvis viktigt att ge elever förnyade möjligheter att visa sin muntliga förmåga vid andra tillfällen.

Stöttning

En enkätfråga gällde stöttning under elevsamtalen: *I vilken utsträckning och på vilket sätt stöttar du dina elever under genomförandet av delprov A?*

Av svaren framgår att vissa lärare stöttar så lite som möjligt:

Endast om någon inte får fram något alls.

I ganska liten utsträckning under genomförandet. Desto mer i det förberedande arbetet.

Jag undviker att gå in, utan låter eleverna försöka lösa problem som uppstår på egen hand vilket de brukar kunna. I undantagsfall går jag in och förtydligar vad de ska göra, väldigt sällan ger jag mig in i samtalet. De få gånger jag gör det är om de inte kommer igång pga av osäkerhet. Jag vet ju vad mina elever kan och vad jag kan förvänta mig.

Andra lärares svar tyder på att de stöttar mer aktivt under samtalet:

Om jag märker att en elev dominerar i samtalet kan jag påminna om att fördela ordet. Samma om de hamnar i att hålla föredrag, då kan jag påminna om att samtala - att prata med varandra. Mina elever är vana att samtala så det är ingen risk att det blir tyst, om det skulle hända skulle jag kunna gå in och stötta med en följdfråga.

Kan ibland ställa någon kompletterande fråga för att få igång svaga elever.

Några svar nämner andra sätt att stötta:

Avdramatiserar, säger att allt inte hänger på detta, "jag har ju lyssnat på er i två år redan" etc.

I de fall där eleverna "går i baklås" pga stress, osäkerhet eller att de helt enkelt inte förstår uppgiften. Då tycker jag att det är viktigt att jag, på engelska, kan vara den som är startknapp så att de kommer igång.

I svaren framkommer skillnader i synen på stöttning av elever under samtalets gång. I häftena *Lärarinformation 1* och *Bedömningsanvisningar 1*, vilka distribueras inför genomförandet av delprov A, finns instruktioner till läraren om förberedelse och genomförande av provet, där stöttning tas upp. Ur ett likvärdighetsperspektiv är det viktigt att elever som är i behov av stöttning får det oavsett vilken skola de går på.

Bedömning

En fråga ställdes angående vem som bedömde elevernas prestationer:

Hur skedde bedömningen av delprov A?	Antal svar
Samtliga elevprestationer sambedömdes	11
Många elevprestationer sambedömdes	4
Vissa elevprestationer sambedömdes	5
Samtliga elevprestationer bedömdes av mig ensam	18
Samtliga elevprestationer bedömdes av annan lärare	4
Annat	2
Totalt	44

Även om svarsunderlaget är litet visar svaren att bedömningsarbetet genomförs på olika sätt på olika skolor. Bland de lärare som svarade på denna enkät bedömde nästan hälften elevernas prestationer på egen hand medan drygt hälften svarade att någon typ av sambedömningen skedde. Få (fyra) svarade att samtliga elevprestationer bedömdes av annan lärare.

I enkäten fanns en följdfråga: *Om sambedömning skedde, vilka genomförde den?* Av svaren framgår att flera olika modeller för sambedömning förekom. I vissa fall genomfördes delprovet med två lärare närvarande. I andra fall genomfördes samtalen med en lärare närvarande och samtalen spelades in för att sedan bedömas av ytterligare en lärare. Ibland sambedömdes enbart de samtal där läraren tvekade om bedömningen.

Följande modell beskrevs i ett svar:

Tre lärare satt med varsin klass, en fjärde lärare roterade så att var tredje samtal sambedömdes. Vilka samtal som sambedömdes valdes till viss del ut på förhand, till de elever där vi visste att bedömningen kunde vara osäker. Utöver detta spelades samtliga samtal in, för att kunna genomföra ytterligare sambedömningar vid behov.

Vilka lärare som deltar i sambedömningen varierar. Några beskriver att det är lärare som undervisar i engelska som sambedömer medan andra sambedömer tillsammans med specialpedagog.

I anvisningarna rekommenderas inspelning av elevsamtalen, dels för att underlätta sambedömning, dels för att läraren ska ha möjlighet och lyssna igen. I enkäten uppgav 25 lärare (av 42 svar) att de hade genomfört uppgiften med inspelning.

Att bedömningen organiseras på skilda sätt på olika skolor skulle kunna innebära att likvärdigheten i bedömningen blir svagare, eftersom forskning bland annat visat att bedömningen blir mer reliabel när två bedömare först oberoende av varandra bedömer en prestation och sedan samråder (se till exempel Borger, 2019). Förutsättningarna för att genomföra sambedömning kan dock skilja sig åt mellan skolor och kommuner. Det är av stor vikt att skolhuvudmän och rektorer i möjligaste mån organiserar för att bedömningsarbetet ska kunna genomföras på ett sätt som främjar likvärdigheten i bedömningen.

Vad tillför delprov A?

För att få reda på lärares syn på nyttan av delprov A i bedömningsarbetet ställdes frågan:
Vad tillför delprov A för din bedömning av elevernas muntliga förmåga?

Några lärare menar att delprovet inte tillför så mycket ny information för deras bedömning men att det ändå kan ha positiva effekter:

Inte jättemycket, men vissa elever kommer igång och visar framfötterna när inte alla andra i klassen lyssnar.

Det tillför inte särskilt mycket eftersom jag känner dem så väl. En viss komplettering får jag för de elever som jag är lite osäker på var de ligger, och då särskilt den nedre gränsen för E. Provsituationen gör att de som underpresterar lyfter sig - positiv proveffekt. Jag tänker att det oftast ger eleverna mer, vilket inte är att underskatta. De klarar av det nationella provet och går stärkta ur det med känslan av att jag kan, och då särskilt de elever som undervärderar sin egen förmåga.

I en kommentar lyfts att vissa elever kan prestera sämre i en provsituation:

Det tillför väldigt mycket, däremot är det inte heltäckande då själva formatet för provet kan verka begränsande i vissa fall. Vissa elever låser sig i själva situationen och kan prestera bättre i mindre formella sammanhang.

I flertalet svar framkommer att delprovet är ett gott stöd för bedömningen av elevernas muntliga förmåga:

Mycket. Ger en överblick över den muntliga förmågan och förmågan att samtala. Ger också bra uppfattning om ordförråd.

Jag ser vad eleven kan prestera utan förberedelse, vilken vokabulär den har i grunden.

Delprov A tillför och ger en mer tydlig bild av elevens muntliga förmåga. Att jämföra elevens insats med de elevexempel som finns att tillgå i häftet med bedömning ger stort stöd.

I några kommentarer nämns att provet ger andra förutsättningar för bedömning än vad som är möjligt i den dagliga verksamheten:

Har sällan annars tillfälle att lyssna på enstaka elever utanför klassrummet. Annars visar de oftast sin muntliga förmåga i en större grupp.

Mycket! Eftersom det är sällan man har tid att lyssna så fokuserat på ett så långt samtal.

Det framgår också att lärare använder informationen om elevernas muntliga förmåga vid provtillfället i formativt syfte:

Since Part A of the test is done in the first term, it allows me to help illustrate to them the areas that may need improvement before June. When the area is in the form of grammar (as opposed to pronunciation) or content (depth of analysis, use of nuanced or idiomatic expressions, etc.), focussing on improving this can also have a beneficial impact on the other two parts of the NT - especially Part C, and ultimately, their overall grade in English.

Digitalisering

För att få reda på lärares tankar om digitalisering av delprov A ställdes följande fråga: *De nationella proven kommer att digitaliseras. Vilka möjligheter/svårigheter/lösningar kan det medföra vad gäller delprov A?*

Av svaren framgår att lärare ser på digitalisering av delprov A på vitt skilda sätt. Några tror att det kommer att fungera bra:

Jag ser inte att det skulle göra någon skillnad alls.

Vi har redan nu stora möjligheter för digitalisering på vår skola så det känns som om det kommer lösa sig fint i A-delen. Eleverna är ju vana att titta på skärmar ihop och diskutera utifrån vad de sett på en mobil eller en dataskärm. Möjligen är vi vuxna lite mer ovana men fungerar det för eleverna så är ju det den viktiga delen, de vuxna får anpassa sig”.

Att proven digitaliseras kan ge möjlighet till en än större likvärdighet vid bedömning.

I ett antal svar framkommer att det kan vara svårt att föreställa sig hur det muntliga provet skulle gå till i digital form:

Svårt att svara på när man inte vet hur det kommer att se ut. Delprov A behöver ju vara en situation där två elever sitter och pratar med varandra.

I flera svar togs hinder och tänkbara negativa konsekvenser upp:

Jag förstår inte hur det ska gå till???? Många elever "fryser fast" framför kameror och inspelningsapparater. Hur gör de om de faktiskt behöver hjälp för att komma igång? Många gånger är det trögt i början av provsituationen och om eleven då ger upp för att de är osäkra på hur de ska tolka uppgifterna/frågorna så kommer ju inte en sådan situation att ge en rättvis bild av vad de faktiskt kan om de får tid på sig och viss vägledning i början.

Poängen med digitaliseringen är att någon annan ska bedöma mina elever, och att jag troligtvis kommer att få bedöma andras. Det kommer att vara det största problemet. Var hittar vi tid till att sitta och lyssna till flera timmars inspelade samtal också förutom när vi genomför provet med våra egna elever. Nu gör jag bedömningen samtidigt, och tar hjälp av kollegor om det behövs. Ett fåtal av samtalen lyssnar jag på igen för att göra en säkrare bedömning. Här har man inte tänkt igenom konsekvenserna hur bedömningsdelen ska fungera praktiskt. Det muntliga delprovet tar mycket tid, och vi kan inte lägga mer tid på det än vad vi redan gör utan att det behövs andra än undervisande lärare som bedömer i så fall. Och var hittar man dem? Och vem utbildar dem?

Det kan vara svårt kanske med tanke på GDPR.

Hur ett framtida digitalt delprov A kan utformas och genomföras återstår att se. Utvecklings- och utprövningsarbete pågår, i vilket lärares och elevers deltagande och synpunkter är av största värde. Av enkätsvaren framgår att lärare har olika visioner av hur ett muntligt prov skulle kunna genomföras. Hur bedömningen av ett digitaliserat muntligt prov kan genomföras och, inte minst, av vem, är viktiga frågor som lyfts i enkätsvaren.

Sammanfattande kommentar

Av enkätsvaren framgår det att skolor i dagsläget organiserar bedömningen av det muntliga provet på olika sätt. Hittills har vanligtvis undervisande lärare genomfört samtalen, antingen på egen hand eller ihop med en kollega, vilket kan bidra till att skapa trygghet för eleverna och till att avdramatisera provsituationen. Det kan dock vara svårt att objektivt bedöma prestationer av elever man känner väl, eftersom man redan skapat sig en uppfattning om deras förmåga. Bland annat därför rekommenderas sambedömning och inspelning, så att läraren kan lyssna igen.

I enkätsvaren framkommer att lärare ser det som värdefullt att genomföra det muntliga provet med sina elever eftersom de då lyssnar under en längre stund och utifrån varierande ämnen. Om ett digitalt muntligt prov skulle organiseras så att undervisande lärare genomför det och bedömer elevernas presentationer skulle sambedömning ändå vara möjlig om samtalen spelas in. De nationella provens huvudsyfte är att stödja lärares bedömning av elevers kunskaper och de är tänkta att utgöra en viktig del av betygsunderlaget inför den betygssättning som undervisande lärare genomför.

Avslutningsvis kan vi blicka tillbaka på ett läsår som inte liknar något annat. Trots de hinder och svårigheter som pandemin innebär kan vi i NAFS ändå konstatera att vårt samarbete med lärare och elever har fungerat väl, vilket vi är mycket tacksamma för.

En viktig förutsättning för att de nationella proven i engelska även i framtiden ska fungera väl är skolornas deltagande i utprövningar samt det goda samarbete som provinstitutionen har med lärare och elever. Vi ser fram emot att fortsätta detta samarbete under kommande år, särskilt med tanke på de omfattande utprövningar som behöver göras i samband med införandet av digitaliseringen av de nationella proven.

Ulrika Jonsson

Provansvarig, engelska åk 6

Eva Olsson

Provansvarig, engelska åk 9

Referens:

Borger, L. (2019). [*Bedömarperspektiv på muntliga nationella prov i engelska*](#). *Lingua*, 4, 25.